

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. Quid sit Charitas, & quæ ejus obligatio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO VI.

De Charitate, ejusque Obligatione.

QUÆSTIO I.

Quid sit Charitas, & quæ ejus obligatio?

1. **C**haritatis nomen generatim quidem significat idem, ac amor seu dilectio; plerumque tamen in S. Scriptura, cum à SS. Patribus sumitur in bonam partem, nempe pro amore boni honesti, seu bona voluntate: Amor autem indifferenter in bonam & malam partem accipitur, nempe vel pro amore Dei, vel Mundi, & pro amore tum honesto tum illicito, & carnali. In præsentibus igitur loquimur de Charitate, pro ut est tertia virtus Theologica, & omnium aliarum virtutum præstantissima, de qua Apostolus, 1. Corinth. 13. inquit: *Nunc autem manent fides, spes, charitas; tria hæc: major autem horum est charitas.*

Charitas, & amor, generatim quid?

2. **CONCL. I.** Charitas est virtus divinitus infusa, qua diligitur Deus propter se super omnia, & proximus propter Deum. Ita in re communis. Porro objectum materiale primum Charitatis est Deus: objectum verò secundarium ipsius est proximus noster, & omnia alia honestè amabilia, seu quæ possunt ad gloriam Dei, sicque propter ipsum amari; nam *universa propter semetipsum operatus est Dominus*. Proverb. c. 16. Objectum formale Charitatis Dei, est ipsa met infinita Dei bonitas, qua ipse in se bonus est, & amabilis amore amicitiae; (a) ob hanc quippe bonitatem, veluti propter rationem formalem, atque motivam, Deus tanquam infinitum Bonum, est amandus super omnia.

Charitas, ut virtus Theologica, quid, & quod objectum ejus?

(a) Juxta dicta Dist. 5. num. 7.

3. **Dices.** 1. Joan. cap. 4. dicitur: *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet*; ergo Charitas non est virtus aliqua infusa. **Resp.** negando consequentiam: etenim textus allegatus imprimis est intelligendus causaliter, eo modo, quo Deus dicitur spes nostra, patientia nostra, justitia nostra, & hujusmodi, prout passim legitur in S. Scriptura. Deinde Deus dicitur esse

Deus quomodo appellatur Charitas?

Charitas, eò quòd sit essentialiter Charitas increata; unde etiam Spiritus sanctus appropriatè dicitur *Amor*. Hoc tamen non obstante adhuc in hominibus justis datur Charitas creata, qua ipsi super omnia diligunt Deum propter se, seu infinitam bonitatem suam, & proximum propter Deum.

Præceptum de diligendo Deum, partim affirmativum, partim negativum.

4. CONCL. II. Extat Præceptum de diligendo Deum super omnia; idque partim est negativum, ne videlicet Deum odio habeamus, aut aliquid agamus, quod dissolvat amicitiam nostram cum Deo, peccando videlicet mortaliter; partim affirmativum, ut observemus mandata ejus. Ita unanimis Fidelium, & patet ex plurimis S. Scripturæ locis. Sic enim *Deuter. 6. & Matth. 22.* legitur: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua: hoc est maximum, & primum mandatum.* Item *Joan. 14. Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me.* Et similia plura occurrunt passim. Hinc Alexander VII. sequentem inter alias, ordine 1. Propositionem damnavit: *Homo nullo unquam vita sua tempore tenetur elicere actum Fidei, Spei, & Charitatis, ex vi præceptorum divinatorum ad eas virtutes pertinentium.*

Ei satisficit diligendo Deum super omnia appetiatiivè,

5. CONCL. III. Præcepto diligendi Deum super omnia, seu ex toto corde, satisficit diligendo efficaciter Deum super omnia appetiatiivè. Ita communior Doctorum, paucis exceptis, qui volunt adesse obligationem diligendi Deum super omnia etiam intensivè. Cæterum ut hæc Conclusio meliùs intelligatur;

Deum super omnia amari intensivè, & appetiatiivè, quid?

6. Norandum cum Scoto 3. dist. 27. q. un. §. *Quantum ad illum, & alijs, dupliciter posse Deum super omnia amari, videlicet intensivè, & appetiatiivè.* Tunc Deus dicitur *super omnia amari intensivè*, quando actus amoris Dei est intensior, ac vehementior omni alio amore. Tunc verò dicitur *Deus amari super omnia appetiatiivè*, quando Deus magis æstimatur, quam omnes creaturæ; ita ut his omnibus præferatur, & nullius creaturæ timore, aut amore, velit quis Deum offendere. Sic Christus *Matth. 10.* ait: *Qui amat patrem, aut matrem plus quam me, non est me dignus.* Et Paulus *Rom. 8.* *Nulla creatura poterit nos separare à charitate Dei.* Potest autem facile contingere, ut quis magis intensivè unum diligat, & simul aliud magis appetiatiivè: sic enim mater magis intensivè diligit filium parvulum, sed magis appetiatiivè filium adultum, qui gubernat rem domesticam; quia hunc magis æstimat præ illo, quamvis alterum juniorem teneriori affectu amoris prosequatur. Hac terminorum explicatione præmissâ,

7. Pro.

7. Probatur Conclusio. Nam sensus præcepti de diligendo Deo ex toto corde, &c. est, ut Deum diligamus super omnia, ita ut nullius creaturæ amore velimus eius præcepta transgredi, ipsúmque mortaliter peccando offendere. Sic quippe 1. Joan. 2. dicitur: *Qui autem servat verbum ejus, verè in hoc charitas Dei perfecta est.* Accedit, quòd defactò nobis constare vix possit, quisnam actus amoris sit intensior altero, quinimò plerumque parentes solent multùm intensè amare filios, & conjuges sese mutuò; ergo, si magis intensivè tenerentur amare Deum, forent in perpetuo periculo transgrediendi hoc præceptum; quod non est dicendum. Sufficit igitur, amare Deum appreciativè super omnia, quatenus plus æstimatur Deus cæteris omnibus, adeò ut nullius creaturæ amore velit quis Deum offendere.

8. CONCL. IV. Præceptum diligendi Deum obligat ad frequens exercitium, ita ut actus amoris Dei non multo tempore omittatur. Desumitur hoc ex magnitudine hujus præcepti, de quo Salvator ait, Matth. 22. *Hoc est maximum, & primum mandatum: & consequenter per vitæ decursum sæpiùs obligat.*

9. Quo autem determinato tempore currat ejusmodi obligatio, variant Doctores, quamvis convenient' passim in hoc, quòd censeant obligare I. Circa initium usùs rationis. II. Circa finem vitæ. III. Quando quis gravi urgetur tentatione, præsertim odij Dei cum periculo consensùs, nisi ad Deum per actum amoris convertatur. IV. Totà vitâ sæpiùs, ita videlicet, ut non multo tempore differendus sit actus dilectionis Dei, eo fermè modo, quo superiùs (b) determinatum est tempus, quo Fideles tenentur elicere actum Fidei Theologicæ. Hinc conformiter dictis ibidem num. 33. Doctor Subtilis 3. dist. 27. q. un. §. quantum ad secundum, dubitativè tamen, innuit, hoc præceptum urgere singulis diebus Dominicis, dum ait: *Quando autem sit hoc (ut quis teneatur habere actum dilectionis Dei) fortè determinavit hoc illud præceptum divinum: Sanctifica Sabbatum, &c. & Ecclesia specificavit quantum ad Missam audiendam in die dominico, de consec. dist. 2. cap. Missas.* Hæc ille. Solùm nota, sequentes Propositiones esse vitandas, utpote quas damnavit Innocentius XI. quarum prima, ordine 5. sic habet: *An peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantùm in vita eliceret, condemnare non audemus.* Altera, ordine 6. talis est: *Probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquennijs per se obligare præceptum charitatis erga Deum.* Ultima, ordine 7. ita sonat: *Tunc solùm obligat, quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam,*

Probatio
Conclusio

Præceptura
diligendi
Deum obli-
gat ad fre-
quens exer-
citiu.

Quo deter-
minato
tempore il-
lud obliget?

(b) Dist. 2;
q. 3. per to-
tum.

Tres propo-
sitiones
quoad hoc
damnatæ.

qua iustificari possumus. Omnes hæ tres Propositiones sunt damnatæ, sicut jacent; & merito, ut probant autoritates S. Scripturæ num. 4. & 8. allegatæ.

Tria sunt diligenda, Deus, nos ipsi, & proximus.

10. CONCL. V. Ex Charitate generatim tria nobis sunt diligenda, videlicet Deus, Nosmetipsi, & Proximus. Patet hoc ex illo Matth. 10. *Diliges Dominum Deum tuum; & proximum tuum, sicut teipsum*: nam hoc ipso, quod mandatur, ut quis diligat proximum, sicut seipsum, dilectio simpliciter non tantum inhiuitur (quamvis, cum hæc à natura satis dederetur, quinimò homini congenita existat, expressiori præcepto opus non fuerit) sed insuper ipsa præfertur dilectioni proximi.

Præceptum diligendi proximum, quod nunc, & unde oriamur?

11. Cæterum in allato S. Scripturæ textu *ly. sicut* denotat similitudinem, non æqualitatem; prout accipitur Matth. 5. *Esote perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est*, & alibi sæpè. Hinc non jubemur diligere proximum, quantum nos, sed sicut nos; hoc est, primo loco post Deum nos ipsos, deinde ad normam, & exemplar nostræ dilectionis, proximum. Charitas enim inclinatur potius in bonum sui subjecti, quam alicujus extranei, idque ob majorem conjunctionem; nam potior est unitas, quam unio. Verum ipsa dilectio proximi necessario sequitur ex præcepto diligendi Deum, prout notat Doctor subtilis 3. dist. 37. q. 1. §. *contra*: nam amans perfecte Deum, hoc ipso debet velle, quod & proximus amet Deum: quia proximus est quoddam bonum extrinsecum Dei, cujus gloria augetur per hoc, quod proximus ipsum amet, eique seruiat. Unde ad Charitatem spectat hæc & similia bona desiderare proximo propter Deum (quod etiam dicendum de bonis proximi corporalibus, aliisque externis, quatenus considerantur ut cædencia ad gloriam Dei) quia ad eandem virtutem pertinet intentio finis, & electio mediæ. *He. rince part. 3. disp. 11. q. 4. & alij.*

Ei non satisficit per se, los actus exteriori?

12. CONCL. VI. Præcepto diligendi proximum (quando videlicet illud obligat in occasionibus sublevandæ necessitatis, aut deponendi odium, vel hujusmodi) non satisficit per solos actus externos, sed adest obligatio diligendi ipsum etiam per actus internos & formales Dilectionis. Desumitur hoc ex pluribus S. Scripturæ testimonijs: ut ex illo Matth. 22. & Luc. 10. *Diliges proximum tuum, sicut teipsum*. Item 1. Joan. 4. *Charissimi, si Deus dilexit nos, & nos debemus alterutrum diligere*; ubi in sequentibus plura quoad hoc. Unde Apostolus Rom. cap. 12: vult, ut sit dilectio sine simulatione: atqui ea, quæ exhiberetur actu exteriori, sed absque ullo

ullo actu interno dilectionis, non esset sine simulatione; ergo. Et hinc Innocentius XI. sequentes duas Propositiones damnavit, quarum prior, ordine 10. sic sonat: *Non tenemur proximum diligere actu interno & formali.* Altera verò, ordine 11. est talis: *Præcepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.* Et merito utraque est damnata: nam diligere, toties in S. Scriptura præceptum quoad proximum, importat etiam actum internum & formalem, suo tempore prodeuntem in opus externum, juxta illud 1. Joan. 3. *Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate, cum concordantijs.*

13. Addunt quoad præmissa Doctores cum S. Augustino *Debemus etiam diligere corpus nostrum.* lib. 1. de Doctrina Christiana, cap. 23. etiam corpus proprium ex charitate esse diligendum, eo quòd possit participare æternam beatitudinem, postquam fuerit reunitum animæ post generalem Resurrectionem. Verùm hoc membrum sufficienter jam includitur sub dilectione superioris. Neque huic dilectioni corporis repugnat moderata & rationalis castigatio carnis: quinimò cum ejusmodi discreta carniæ mortificatio sic medium consequendi æternam cum anima felicitatem, ea spectat ad verum corporis amorem, sicut ad amorem filij disciplina debita à dilectissimis parentibus imposita.

14. Quæres, an etiam creaturæ irrationales ex Charitate sint diligendæ? Resp. cum D. Thoma 2. 2. q. 25. art. 3. & alijs passim, quamvis ex charitate possimus diligere creaturas irrationales, sicut bona, quæ alijs ex charitate dilectis volumus, quatenus scilicet ex charitate volumus eas conservari ad honorem Dei, & utilitatem nostram, vel proximorum; juxta quod Exodi 23. præcepit Deus: *Si videris asinum odientis te jacere sub onere, non pertransibis, sed sublevabis cum eo.* Nihilominus creaturæ irrationales non sunt amandæ secundum se, quasi ipsis propter semetipsas, & absque respectu ad honorem Dei, vel utilitatem nostram, aut proximorum, velimus bonum: quia charitas fundatur super communicatione beatitudinis æternæ, cujus creatura irrationalis capax non est: neque etiam ea est proximus noster, ac proinde præceptum Dilectionis ad ipsam non extenditur.

QUÆ